

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci žalobkyně: **E. Z.**, zastoupené Mgr. Dagmar Dřímálovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 18. 5. 2006, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 10. 2006, č. j. 4 Cad 84/2006 - 16,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalované České správě sociálního zabezpečení **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobkyně, Mgr. Dagmar Dřímálové, advokátce, **se přiznává** na odměně za zastupování žalobkyně a náhradě hotových výdajů částka ve výši 800 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 18. 5. 2006, č. X, Česká správa sociálního zabezpečení zamítla žádost žalobkyně o přiznání starobního důchodu a jeho výplatu podle českých právních předpisů o důchodovém pojištění. V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaná uvedla, že žalobkyně dopisem z 15. 3. 2006 požádala o vyplácení starobního důchodu s odvoláním na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2005, č. j. 3 Ads 2/2003 - 112. S přihlédnutím k obsahu dopisu, jej žalovaná považovala za žádost o přiznání starobního důchodu z českého systému důchodového pojištění. Dále bylo poukázáno na to, že podle článku 20 odst. 1 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení (dále též „Smlouva“), která byla uzavřena dne 29. 10. 1992 a publikována pod č. 228/1993 Sb., se doby zabezpečení získané přede dnem rozdělení České a Slovenské federativní republiky (dále

jen „ČSFR“) považují za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl zaměstnavatel občana sídlo ke dni rozdělení ČSFR nebo naposledy před tímto dnem. Citovaný článek 20 Smlouvy se ve smyslu článku 7 odst. 2 písm. c) Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 aplikuje i po vstupu České republiky do Evropské unie, neboť je součástí Přílohy III. tohoto nařízení. Vzhledem k tomu, že zaměstnavatel žalobkyně Rimtours. s. r. o. Rimavská Sobota ke dni rozdělení ČSFR, tj. k 31. 12. 1992, měl sídlo na území Slovenské republiky, je k posouzení nároku a k přiznání starobního důchodu za doby zabezpečení (pojištění) získané do 31. 12. 1992 podle výše citovaného článku 20 odst. 1 Smlouvy příslušný slovenský nositel pojištění, tj. Sociální pojišťovna. Rozhodnutím Sociální pojišťovny v Bratislavě ze dne 23. 5. 1997 byl žalobkyni přiznán od 10. 5. 1997 starobní důchod podle § 21 zákona č. 100/1998 Sb. Ve výši tohoto důchodu byly zhodnoceny nejen doby zabezpečení (pojištění) získané po 31. 12. 1992, ale ve smyslu článku 20 Smlouvy i veškeré doby získané do 31. 12. 1992 za existence ČSFR. S přihlédnutím k uvedenému nárok na přiznání starobního důchodu podle českých právních předpisů podle žalované nevznikl, neboť žalobkyně nezískala žádné doby zabezpečení (pojištění), které by se mohly považovat za doby zabezpečení České republiky a bylo proto rozhodnuto o zamítnutí žádosti žalobkyně o přiznání starobního důchodu podle českých právních předpisů o důchodovém pojištění. Zároveň žalovaná uvedla, že v současnosti žalobkyně pobírá vedle starobního důchodu vypláceného Slovenskou sociální pojišťovnou i tzv. vyrovnávací příspěvek přiznaný na základě rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí České republiky ze dne 25. 11. 2002 v řízení o odstraňování tvrdosti podle § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., což v celkovém součtu odpovídá částce, která by žalobkyni náležela, pokud by všechny doby zabezpečení (pojištění) byla příslušná hodnotit a přiznat za ně důchod Česká správa sociálního zabezpečení.

Podáním z 21. 7. 2006 žalobkyně požádala o soudní přezkum rozhodnutí žalované. Pod bodem 1. svého podání uvedla, že se cítí být rozhodnutím žalované jako český občan diskriminována. V bodě 2. poukázala na náleze Ústavního soudu z 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 252/04, z něhož dovodila, že pokud splnila podmínku minimálního počtu let pojištění požadovanou v § 31 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. ještě v době existence společného Československého státu, nemůže jí být zpětně splnění této podmínky upíráno; odporovalo by to principu jistoty a předvídatelnosti práva, které tvoří samotný základ konceptu právního státu. Pod bodem 3. zdůraznila, že pokud jako český občan splňuje všechny zákonné podmínky pro vznik nároku na důchod i bez existence Smlouvy, je věcí nositele českého důchodového pojištění, aby zabezpečil pobírání důchodové dávky. Podle § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. má jako český občan a pojištěnec nárok na starobní důchod a jeho výplatu podle českých právních předpisů o důchodovém pojištění, protože k 1. 1. 1993 splnila podmínky pojištění nejméně 25 let. Na vznik nároku na starobní důchod z českého systému pojištění podle zákona č. 155/1995 Sb. je nutno splnit pouze dvě zákonné podmínky, a to dovršení předepsaného věku a získání potřebného počtu pojištění. Jenom tyto dvě skutečnosti jsou pro posouzení nároku na dávku právně relevantní.

O uvedeném podání žalobkyně, které bylo posouzeno jako žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. 10. 2006, č. j. 4 Cad 84/2006 - 16, tak, že žalobu zamítl. V odůvodnění svého rozsudku městský soud uvedl, že žalobkyně doložila svůj nárok i v žalobě nálezem Ústavního soudu ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 252/04, s tím, že musí být respektovány určité ústavní meze. Ústavní soud ve svém nálezu považoval rozlišování mezi občany České republiky podle toho, zda byli zaměstnáni ve Slovenské republice tehdejšího společného Československého státu, za diskriminující, neboť to není podloženo objektivními a rozhodnými důvody. Ústavní soud uvedl, že pokud občan splňuje všechny zákonné podmínky pro vznik nároku na důchod i bez existence smlouvy a tento nárok by byl vyšší než nárok podle smlouvy, je věcí nositele českého důchodového

pojištění, aby zabezpečil pobírání důchodové dávky v takto stanovené výši, která odpovídá vyššímu nároku podle vnitrostátních předpisů a rozhodl o dorovnání výše důchodu pobíraného od druhé smluvní strany do zákonného nároku podle českých právních předpisů, přičemž bude respektovat částku důchodu pobíraného v souladu se smlouvou od druhé smluvní strany tak, aby nedocházelo k duplicitnímu pobírání dvou důchodů stejného typu. Městský soud při posouzení věci vyšel z uvedeného stanoviska Ústavního soudu a dospěl k závěru, že v případě žalobkyně byly naplněny podmínky v tomto nálezu uvedené. Žalobkyně je poživatelkou slovenského starobního důchodu přiznaného na základě Smlouvy a česká strana rozhodla o dorovnání takto pobíraného starobního důchodu s ohledem na to, že žalobkyně je českou občankou žijící v České republice. Toto dorovnání je vypočteno s ohledem na vypočtenou výši starobního důchodu, který by žalobkyně pobírala v České republice podle českých předpisů. Jedná se o vyměřený rozdíl mezi oběma starobními důchody, jehož výše se každoročně mění s ohledem na valorizaci důchodu. Z toho vyplývá, že žalobkyně pobírá důchodovou částku ve výši, v jaké by jí pobírala v České republice vypočtenou podle českých předpisů a je přitom přihlédnuto k tomu, aby nedocházelo k duplicitnímu pobírání důchodu. Na základě těchto skutečností dospěl městský soud k závěru, že žalobkyně není diskriminována tím, že pobírá slovenský starobní důchod, protože v jejím případě dochází k vyrovnání do výše starobního důchodu, který by pobírala v České republice podle českých předpisů. Žaloba proto nebyla shledána důvodnou a městský soud ji zamítl podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

V kasační stížnosti proti uvedenému rozsudku žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) namítá, že je diskriminována nikoliv proto, že pobírá slovenský starobní důchod a že v jejím případě dochází k vyrovnání do výše starobního důchodu, který by pobírala podle českých předpisů, ale tím, že nepobírá důchod z českého systému důchodového pojištění. Z toho důvodu je jí odpíráno právo přebírat starobní důchod v České republice, kde je trvale bytem, na přepážce České pošty měsíčně v určeném termínu a oproti občanům České republiky má povinnost jednou za 3 měsíce předkládat Sociální pojišťovně v Bratislavě ověřené „Prohlášení o žití“, má povinnost do 31. 1. následujícího roku předkládat České správě sociálního zabezpečení výpisy z účtu za celý rok jako doklad o výši vyplacených částek důchodu ze Sociální pojišťovny v Bratislavě, a navíc je pobíráním důchodu odkázána na cizí stát. Stěžovatelka dále uvedla, že oproti občanům České republiky se na ní nevztahují některé zákony, jako např. § 81 zákona č. 582/1991 Sb., § 49 zákona č. 71/1967 Sb. a na rozdíl od normálních občanů České republiky je definována jako cizí prvek. Stěžovatelka rovněž poukázala na to, že oproti důchodcům České republiky jí bylo v roce 2004 odmítnuto vyplacení jednorázového příspěvku 1000 Kč jak Českou republikou, tak i Slovenskou republikou s odůvodněním, že pro Českou republiku stěžovatelka nepobírá důchod z českého důchodového pojištění, pro Slovenskou republiku pak není trvalým bytem v Slovenské republice. Závěrem své kasační stížnosti stěžovatelka městskému soudu vytkla, že nerozhodl ve věci požadovaného vyrovnání tzv. vyrovnávacího příspěvku od 10. 1. 1998 do 30. 9. 2002, takže je jí upíráno právo vyrovnat se občanům - důchodcům České republiky, kteří za stejnou práci, za stejných podmínek, za více než 25 let odpracovaných let v Československu, tj. v části Čechy, Morava a Slezsko získali vyšší ohodnocení starobního důchodu než stěžovatelka, která část odpracovaných let odpracovala v Československu v části Slovensko. Stěžovatelka s ohledem na výše uvedené navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti vyhověl a zrušil rozhodnutí městského soudu pro jeho zásah do práv zajištěných Ústavou České republiky - preambule a článkem 1 Hlavy 1. Listiny základních práv a svobod.

Stěžovatelce byla usnesením Městského soudu v Praze č. j. 4 Cad 84/2006 - 33 ze dne 30. 1. 2001 ustanovena zástupcem pro řízení o kasační stížnosti advokátka Mgr. Dagmar Dřímlová, která v podání z 5. 9. 2007 uvedla, jaké úkony právní služby ve věci učinila a dále

uvedla, že s ohledem na obsah kasační stížnosti je kasační stížnost podána z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. a v dalším odkázala na obsah kasační stížnosti.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti pouze uvedla, že se zcela ztotožňuje s právním názorem soudu vysloveném v jeho rozsudku.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2, 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost nebyla shledána důvodnou.

V projednávané věci je nesporné, že stěžovatelce byl rozhodnutím Sociální pojišťovny v Bratislavě z 23. 5. 1997 přiznán od 10. 5. 1997 starobní důchod, v jehož výši byly zhodnoceny nejen doby zabezpečení (pojištění) získané po 31. 12. 1992 na území Slovenské republiky, ale ve smyslu článku 20 Smlouvy i veškeré doby získané do 31. 12. 1992 za existence ČSFR. Vedle starobního důchodu vypláceného Sociální pojišťovnou pak stěžovatelka pobírá i tzv. vyrovnávací příspěvek přiznaný v řízení o odstraňování tvrdosti podle § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. Stěžovatelka tak v celkovém součtu pobírá částku, která by jí náležela pokud by všechny doby zabezpečení (pojištění) byla příslušná hodnotit a přiznat za ně důchod Česká správa sociálního zabezpečení.

Z obsahu spisu vyplývá, že stěžovatelka požádala Českou správu sociálního zabezpečení o přiznání starobního důchodu podle českých právních předpisů o důchodovém pojištění s odvoláním na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu z 26. 10. 2005, č. j. 3 Ads 2/2003 - 112. V odůvodnění uvedeného rozsudku přitom rozšířený senát dospěl k následujícím závěrům: a) názor, dle něhož jsou doby získané účastníky důchodového zabezpečení bývalé ČSFR do 31. 12. 1992 dobami českými, pokud má účastník (pojištěnec) české občanství, nemá oporu v pozitivní právní úpravě a nelze ho dovodit ani z ústavněprávních principů a zásad zakotvených v Ústavě a Listině. Naopak, právě rozdílné hodnocení dob zabezpečení (pojištění) na základě státního občanství by bylo zjevným porušením článku 1a článku 3 Listiny, b) tvrzení, že veškeré československé doby zabezpečení jsou i dobami českými bez ohledu na skutečné místo výkonu výdělečné činnosti či sídla zaměstnavatele, popírá ve svém důsledku princip dělení veřejnoprávních povinností v oblasti důchodového zabezpečení mezi oba nástupnické státy bývalé ČSFR a činí z České republiky univerzálního sukcesora, který je povinen převzít závazky vůči všem účastníkům důchodového zabezpečení bývalé ČSFR, pokud získali v době jejího trvání alespoň 25 let zabezpečení (pojištění) a dosáhli důchodového věku, a c) požadavek na zápočet doby, zhodnocené již jednou v slovenském systému důchodového zabezpečení, pro nárok na důchod v českém systému důchodového pojištění, mimo rámec vymezení čl. 11 odst. 3 Smlouvy a bez ohledu na skutečné místo výkonu výdělečné činnosti či sídlo zaměstnavatele, konstruuje „jakési právo pojištěnce na volbu systému důchodového zabezpečení, v němž bude mít přednostně zhodnocenou dobu zabezpečení získanou do 31. 12. 1992, a to podle toho, v kterém systému bude přiznaný důchod vyšší“. Takové subjektivní právo však podle Nejvyššího správního soudu „není podepřeno ustanovením žádného právního předpisu, ať již z oboru jednoduchého či ústavního práva a nese v sobě navíc výrazné diskriminační prvky“.

Odvolání se stěžovatelky na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu v souvislosti s její žádostí o starobní důchod z českého systému pojištění je tedy zcela nepřipadné.

Ani z nálezu Ústavního soudu ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 252/04, na který stěžovatelka ve své žalobě proti rozhodnutí žalované odkazuje, ani z dalších rozhodnutí Ústavního soudu, který posuzoval situaci obdobnou situaci stěžovatelky, nelze dovodit, že by starobnímu důchodci pobírajícímu starobní důchod ze slovenského systému důchodového zabezpečení, který k 31. 12. 1992 odpracoval potřebný počet let na území ČSFR, bylo možno přiznat důchod podle českých právních předpisů o důchodovém pojištění pouze s přihlédnutím k občanství žadatele o důchod. Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. III. ÚS 252/04, na který stěžovatelka odkazuje, výslovně uvedl, že pokud občan splňuje všechny zákonné podmínky pro vznik nároku na důchod i bez existence Smlouvy a tento nárok by byl vyšší než nárok podle Smlouvy, je věcí nositele českého důchodového pojištění, aby zabezpečil pobírání důchodové dávky v takové výši, která odpovídá vyššímu nároku podle vnitrostátních předpisů a rozhodl o dorovnání výše důchodu pobíraného od druhé smluvní strany do zákonného nároku podle českých právních předpisů, přičemž bude tudíž respektovat částku důchodu pobíraného v souladu Smlouvou od druhé smluvní strany tak, aby nedošlo k duplicitnímu pobírání dvou důchodů stejného typu, přiznaných ze stejného důvodu od dvou různých nositelů pojištění. Tento postup podle názoru Ústavního soudu odpovídá obecně chápané spravedlnosti tak, jak vyplývá z materiálního pojetí právního státu. Způsobem předpokládaným v uvedeném nálezu Ústavního soudu bylo v případě stěžovatelky postupováno, takže v jejím případě nelze hovořit o její diskriminaci, jak stěžovatelka namítá.

Pokud stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že městský soud nerozhodl ve věci požadovaného vyrovnání tzv. vyrovnávacího příspěvku od 10. 1. 1998 do 30. 9. 2002, nutno uvést, že takovou námitku stěžovatelka ve své žalobě proti rozhodnutí žalované neuplatnila. V tomto rozsahu je tedy kasační stížnost nepřijatelná, neboť se opírá o důvody, které stěžovatelka neuplatnila v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohla (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že městský soud nepochybil, jestliže považoval rozhodnutí žalované za zákonné a neshledal na něm vady řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodoval Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. Stěžovatelka, která nebyla v řízení úspěšná, nemá právo na náhradu nákladů řízení, a právo žalované na náhradu nákladů řízení je v posuzované věci ze zákona vyloučeno.

Městským soudem ustanovená zástupkyně stěžovatelky v podání z 5. 9. 2007 sdělila, že není plátcem DPH a že v uvedené právní věci učinila následující: dne 30. 1. 2007 - převzetí věci, 16. 2. 2007 - studium spisu u soudu a 20. 2. 2007 - konzultace se stěžovatelkou (potvrzení). Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené advokátce odměnu ve výši 800 Kč, představující jeden úkon právní služby po 500 Kč, a to za první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, a jeden režijní paušál po 300 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Odměna spočívající ve studiu spisu u soudu nebyla přiznána, neboť studium spisu nelze považovat za úkon, za který by byla ustanovenému zástupci obecně přiznávána odměna. Studium lze považovat za úkon související s přípravou k zastoupení klienta.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2008

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu